

Mare

Louis Wat hij
ons kan leren

12

LEIDS UNIVERSITAIR WEEKBLAD 45STE JAARGANG — N° 01 — 9 SEPTEMBER 2021

HIER

ZIJN

WWE

WEER

Mis niets en download nu de Mare-app

Blijf op de hoogte van het laatste universiteitsnieuws, lees onze interviews met wetenschappers en weet wat er speelt in het Leidse studentenleven!

Learn a language? Register now!

Language courses: September – December 2021

Ready to improve your language proficiency? The Academic Language Centre offers a wide range of practical language courses, dealing with all language skills: speaking, writing, listening and reading. Register now for our courses starting in September!*

- > Dutch
- > English
- > German
- > French
- > Spanish
- > Italian
- > Swedish
- > Croatian
- > Russian
- > Arabic
- > Persian
- > Chinese
- > Japanese
- > Korean
- > Dutch Sign Language

* We offer online, on campus and hybrid courses.

Uncertain about your starting level? You can take a free entry test through our website or at the Academic Language Centre without an appointment. Made your decision? You can register online or at our reception, Lipsius 3.03A (Mon-Fri 09:00-15:00).

For information on course schedules, prices, course content and availability, check our website.

atcleiden.nl | 071-527 2332

Mare

Louis Wat hij
ons kan leren

12

LEIDS UNIVERSITAIR WEEKBLAD 45STE JAARGANG — N^O 1 — 9 SEPTEMBER 2021

Welkom terug allemaal

De universiteit is weer open, tot grote vreugde van studenten. Maar sommige docenten maken zich zorgen over de versoepelingen.

3

KMT op de camping

13

9

Met spoed
gevraagd:
1,1 miljard

Zeetongen, en meer
nagelaten foto's

15

Corona of in quarantaine? Dat moet je dan bewijzen

Studenten van Leiden University College (LUC) moeten documenten aanleveren als ze afwezig zijn door corona, maar dat stuitte op weerstand bij de faculteitsraad. 'De vraag is of je dat kan eisen van studenten.'

DOOR SUSAN WICHGERS

Normaal gesproken mogen studenten aan LUC maximaal twee bijeenkomsten per blok missen. In de faculteitsraadsvergadering van Governance and Global Affairs (FGGA) ontstond afgelopen week verwarring over of dat ook geldt als een student corona heeft of in quarantaine moet.

'Eerst kregen we te horen dat het telt als afwezigheid als je corona hebt en daardoor online een les moet volgen', zei faculteitsraadslid Valentijn Egbers van de studentgeleding. 'Dat is nu volgens mij aangepast, maar je moet dan wel een bewijs kunnen laten zien dat je door corona niet kan komen.'

De faculteitsraad wilde opheldering over welke documenten precies moeten worden overhandigd. Volgens vicedecaan Koen Caminada zal er in de praktijk soepel mee om worden gegaan en is de kans klein dat het zo ver komt dat dat nodig is. 'Je mag al twee keer afwezig zijn. In dit geval zou het gaan om drie keer, in een blok van zeven weken.'

Egbers bracht daar tegenin dat sommige vakken twee bijeenkomsten per week hebben, dus dat je dan al in één week je absentie verbruikt.

Faculteitsraadslid Pauline Hutten voegde toe dat het niet alleen gaat om studenten die zelf ziek zijn, maar ook om gemiste colleges door quarantaine. 'Met zestien huisgenoten kan dat best vaker gebeuren. Het bericht dat er nu uit is gegaan kan zorgen dat mensen een drempel ervaren om in quarantaine te gaan of met een kleine verkoudheid toch naar college gaan.' Job Kemperman van de studentgeleding maakte zich daarnaast zorgen over het aanleveren van persoonlijke informatie zoals een testuitslag. 'De vraag is of je dat kan eisen van studenten. Het is een grijs gebied, vinden wij.'

LUC-decaan Judi Mesman bevestigt aan *Mare* dat studenten voor zover mogelijk documentatie moeten aanleveren als ze de aanwezigheidsplicht niet halen, maar dat ze ook in gesprek kunnen met een studieadviseur om de situatie uit te leggen. 'In het algemeen stelt LUC zich flexibel en begripvol op rondom corona-gerelateerde absenties.'

Hoogleraar informatierecht Gerrit-Jan Zwenne laat desgevraagd weten dat de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) niet van toepassing is als een student de testuitslag enkel hoeft te laten zien, dus op een smartphone of in print, maar wel als de testuitslag wordt vastgelegd of via geautomatiseerde middelen (e-mail, bijvoorbeeld) wordt verstuurd of bewaard. 'In dat geval gaat het om verwerking van gezondheidsgegevens, wat in beginsel niet mag.'

Zo'n praatje is toch belangrijker dan gedacht

Hoe ziet de eerste week van de heropende universiteit eruit?

Mare maakte een rondgang langs de verschillende faculteiten, richting het oude normaal. 'Het afgelopen jaar was kut. Achteraf snap je pas hoe futloos je wordt van veel thuiszitten.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK | FOTO TACO VAN DER EB

Een stuk of vijftien studenten komen dinsdagochtend te laat de collegezaal binnen bij het derdejaarsvak goederenrecht in het Kamerlingh Onnes Gebouw (KOG). Wél allemaal netjes met mondkapje op. De zaal is niet zo vol als die mag zijn: ruim zestig van de maximaal 75 studenten hebben zich in de banken geïnstalleerd met laptop, fruitsap en een notitieblok.

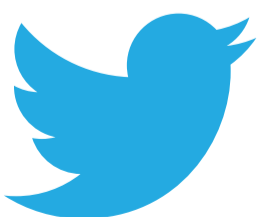
De studenten krijgen weinig kans om te acclimatiseren zodra de docent zijn vak introduceert: goederenrecht kent een slagingspercentage van slechts veertig tot vijftig procent, deelt hij de groep mee. Een vak om niet te onderschatten, dus.

Voor het eerst in anderhalf jaar tijd vindt er weer op grotere schaal fysiek onderwijs plaats. Dat

is meteen merkbaar bij een wandeling door de gangen van de faculteiten. Het is er niet druk, wel bedrijvig.

In de kantine van het KOG zitten studenten te overleggen of te werken, in de gangen volgen groepjes studenten op weg naar college gehaast de looproutes en buiten staan ze te pauzeren. Een van hen is Douwe Hoeksema (24, master ondernemingsrecht).

'Best wel kut', beschrijft hij het afgelopen jaar. Vrijwel al het onderwijs ging online, behalve een enkele keer dat hij met dertig medestudenten naar een grote zaal in het Gorlaeus mocht komen. 'Achteraf had ik pas door hoe futloos je wordt van veel thuiszitten. Even een praatje maken of kort ergens heen lopen is veel belangrij-

@WeekbladMare

‘Ik vind het geen punt om me twee keer per week te testen’

tistiek. ‘Heel erg saai’, noemt ze haar eerste studiejaar. ‘Thuis was er veel afleiding met alles binnen handbereik. Er was ook geen docent die zegt “Let eens op”.’ Desondanks heeft ze haar propeuse op zak.

De universiteit vraagt alle studenten om twee keer per week een zelftest te doen. Gaat ze zich daaraan houden? Brouwer: ‘Ik vind het niet veel moeite, dus dat ga ik zeker doen. Het is toch gratis.’

Voor de ingang van de faculteit staat Alice uit Duitsland, tweedejaars International Bachelor in Psychology (IBP). ‘Spannend!’, noemt ze de heropening van het fysieke onderwijs. ‘Ik had geen motivatieproblemen vorig jaar, maar het is wel heel fijn om eindelijk mijn medestudenten te zien.’ Ook zij gaat zonder twijfel twee keer per week met de zelftest aan de slag. ‘Ik wil er alles aan doen om eraan bij te dragen dat het onderwijs openblijft. Daarover ben ik voorzichtig optimistisch.’

In de gangen van het Gorlaeus is het rustig, maar een paar grote collegezalen waarvan de deuren openstaan zijn maximaal bezet. Op de eerste verdieping zit alleen een receptiemedewerker, hier en daar zwerven wat studenten door de gangen. Buiten zitten tientallen studenten voor de ingang te lunchen.

Zelfs in het Lipsius, waar de meeste colleges pas volgende week beginnen, lopen wegens introductiedagen redelijk veel studenten rond. Bij de ingang worstelt een student met zijn mondkapje, alsof hij er nog nooit een heeft opgehad. ‘Dat ziet er raar uit’, mompelt hij. Een eerstejaars vraagt aan de receptionist of die een mondkapje voor hem heeft, en krijgt er een.

In de gang staat derdejaars film- en literatuurwetenschap Victor van Doorn (20). ‘Het is vreemd om hier te zijn’, vertelt hij, ‘maar ik heb wel weer zin om in de collegebanken te zitten en mijn studiegenoten te zien.’ Ook hij vindt het ‘geen punt’ om zichzelf twee keer per week te testen. ‘Ik vind het een logische maatregel en het kost geen tijd.’ Maar er wacht hem nog wel een andere uitdaging. Hij zou op kamers gaan toen de coronacrisis uitbrak, maar woont nu nog steeds thuis. Binnenkort start hij zijn zoektocht naar een kamer weer op.

ker dan ik dacht.’

Die verminderde structuur maakte het schrijven aan zijn scriptie er niet gemakkelijker op, dus hij vindt het ‘relaxed’ om weer in de faculteitsbiel te kunnen zitten. ‘Alleen al dat je ergens naartoe kan fietsen is fijn. Hopelijk is mijn scriptie af voordat het mogelijk weer misgaat met de besmettingen.’

Ook in de faculteit sociale wetenschappen lopen studenten af en aan. ‘Oh, verkeerde trap’, zegt er een die per ongeluk in tegengestelde richting een groep studenten tegemoet loopt. Vrijwel iedereen heeft een mondkapje op bij het lopen, behalve een groepje internationals.

Verderop loopt tweedejaars psychologie Carmen Brouwer (19), op weg naar het college sta-

Leiderschap is de natuurlijke vijand van meesterschap

Nadat de Charlie Parker-1p’s van mijn moeder naar meer hadden doen smaken was *Blue Train* van John Coltrane de eerste plaat die ik in bibliotheek op de eerste verdieping van het buurthuis in Westerkoog leende. Het is de plaat die voor mij nog steeds belichaamt wat meesterschap is - en wat wetenschap zou kunnen zijn.

Blue Train is hardbob, het jazzgenre dat de doorbraken van de iconoclastische improvisatiehemel die bebop is stilerde, van eindeloos veel nieuwe composities voorzag, en in een strakkere vorm goot die, omdat de vorm van tevoren vaststond, juist ook weer ruimte voor solo’s creëerde.

John Coltrane is de leider van het sextet, maar iedereen op deze plaat doet er toe - niet in het minst degenen die we eigenlijk *niet* horen zoals de legendarische recording engineer Rudy van Gelder (nu ja, eigenlijk hoor je hem de hele tijd natuurlijk).

Het titelnummer begint met een aanstekelijk thema, waarna Coltrane noten op je ziel begint af te vuren met een tempo van een kalasjnikov. Maar met hetzelfde gemak waarmee hij soleert, verdwijnt hij weer naar de achtergrond om de trompettist (Lee Morgan, nooit beter dan op deze plaat) naar voren te duwen. Ook bas-

sist Paul Chambers krijgt de gelegenheid om een solo te spelen (op een ander nummer zelfs met strijkstok), maar hij zorgt er met drummer Philly Joe Jones en pianist Kenny Drew voornamelijk voor dat alles strak in de maat blijft swingen. En de groep heeft een trombonist (Curtis Fuller), een vrijwel uitgestorven beroep in de jazz (een van mijn promovendi is een professionele jazztrombonist. Ik weet het, ik verdien mijn promovendi niet - net als de meeste promotoren overigens).

Het gevaar van de te makkelijke metafoer ligt hier op de loer. Maar ik ben niet op zoek naar beeldspraak, ik ben slechts op zoek naar inspiratie. Naar voorbeelden uit een andere context die in mijn context mutatis mutandis ook relevant kunnen zijn (dit is trouwens hoe ik mijn studenten uitleg wat theorie is en waarom je het zou gebruiken). In de geesteswetenschappen werken we meestal alleen: het samenwerken van een jazzband is ons eigenlijk vreemd (al herken ik de lange solo’s dan wel weer), dus die metafoer kan meteen overboord.

Maar wat ik in de onvergeeflijk doorswingende hardbob van *Blue Train* hoor, is een geniale beheersing waardoor duizelingwekkende toeren moeiteloos lijken. Wat ik hoor is het evidente plezier van vaklui in hun eigen kunnen en in dat van hun maten. Wat ik hoor is een hiërarchie die fluïde is. Fluïde in de zin dat bandleider Coltrane de eerste solo heeft en de toon zet, maar daarna het podium aan de anderen laat. Maar ook in de zin dat alle bandleden op andere momenten hun eigen groepen leidden en hun eigen platen uitbrachten. De hiërarchie die *Blue Train* voortbracht was een contextuele hiërarchie, nodig om de plaat te maken, maar niet in steen gegoten en na de opname vervlogen.

Wat ik hoor is een jaloersmakende mix van meesterschap, energie, plezier, discipline, drive, een verlangen naar anders, nieuw en meer, onderling vertrouwen en leiderschap in een strak gedefinieerd terugkerend en minimalistisch patroon - nooit meer structuur dan strikt nodig. Allemaal elementen die de wetenschapsbeoefening ook kent.

Maar ik zou er wat voor over hebben om de juiste verhouding te vinden, want zonder is een recept voor ellende. Een teveel aan leiderschap in combinatie met energie, discipline, structuur en drive is de natuurlijke vijand van meesterschap, plezier en onderling vertrouwen. Maar goed, het kan. *Blue Train* is gemaakt. En de jazztrombonist heb ik al.

‘Ik hoor een jaloersmakende mix van energie, plezier, discipline en drive – alles wat wetenschap ook kent’

Hoera, de uni is weer open!

Maar wat mag er... en wat niet?

Studenten zijn blij dat ze eindelijk weer echte colleges krijgen en elkaar kunnen ontmoeten. Maar niet alle opleidingen houden er dezelfde regels op na, en docenten maken zich zorgen over versoepelingen.

DOOR VINCENT BONGERS EN ANOUSHKA KLOOSTERMAN
FOTO'S TACO VAN DER EB

Welke regels gelden er precies?

Verplichte maatregelen zijn er eigenlijk verrassend weinig. Het magische getal bij colleges, barbecues, promoties en andere evenementen is 75: zoveel mensen mogen samen in een zaal zitten. Dat is exclusief medewerkers, overigens. De docent kan je erbij optellen, of het ondersteunend personeel bij andere evenementen, zoals de cameramannen bij de opening van het academisch jaar. Verder geldt de anderhalvemeter-regel niet meer in het onderwijs. Daar staat dan wel tegenover dat een oude regel terugkomt: mondkapjes. Als je loopt of staat dus mondkapje op, en als je zit mag het weer af. Let op: deze regels gelden alleen in de universiteitsgebouwen. In de gewone buitenwereld (of bij evenementen die buiten worden gehouden) geldt de anderhalve meter wel.

Is dat alles?

Nee, dit is alles wat *verplicht* is. Veel van de maatregelen leunen op het goede gedrag van de docenten en studenten: vaak testen, laten vaccineren, het melden van besmettingen en thuis blijven bij klachten. Dit mag en kan de universiteit niemand verplichten, en mag er ook niet op controleren, dus er is vooral een aanmoedigingsbeleid om twee keer per week een zelftest te doen (die je gratis kan bestellen), je te laten vaccineren, thuis te blijven bij klachten en besmettingen te melden. Doe ook de Coronacheck, en reis als dat kan buiten de spits.

‘Geen goed gevoel over besmettingen hebben, is onvoldoende reden om thuis te blijven’

Is het overal hetzelfde?

Niet helemaal. Het LUMC vindt de versoepelingen te snel gaan, en houdt in alle gebouwen wel vast aan de anderhalve meter. ‘Dit doen we om studenten en medewerkers (en daarmee de patiënten) te beschermen: de situatie in onze regio, Hollands Midden, is nog steeds ernstig’, meldt de woordvoerder. ‘We vinden het belangrijk om voorzichtig en geleidelijk te versoepelen op basis van de kennis die we opdoen tijdens de introductieperiode. Half september wordt de tussenstand opnieuw opge maakt. Rond die tijd informeren we iedereen weer over de laatste stand van zaken.’

Daar staat wel tegenover dat je daar dan geen mondkapjes hoeft te doen. ‘Tenzij de anderhalve meter niet goed kan worden gehandhaafd.’

Is het op de rest van de universiteit dan wel veilig?

Er zijn zorgen. In de collegezalen mogen studenten dicht op elkaar zitten, zonder mondkapje. Daar is niet iedereen blij mee. Vorige week stuurde een groep docenten een brandbrief naar het college van bestuur om te protesteren tegen de snelle versoepelingen, die volgens hen vooral door een ‘lobby van de VSNU’ (de koepelorganisatie van universiteiten) tot stand zijn gekomen.

Ook de universiteitsraad heeft vragen over de veiligheid. ‘Er is donderdagochtend een extra overleg tussen de fractievoorzitters van de partijen en het college van bestuur’, mailt Maaike van Naerssen, voorzitter van de FNV-fractie.

‘We hadden graag gezien dat medewerkers meer bij de besluitvorming betrokken waren, zodat zorgen vroegtijdig geadresseerd konden worden. Daarbij moet ook worden gezegd dat er medewerkers zijn die positief tegenover de openstelling van de universiteit staan en ernaar uitkijken weer onderwijs op de campus te kunnen geven. Het lastige is dat niet goed duidelijk is hoe sterk de verschillende sentimenten leven.’

De communicatie met medewerkers lijkt per faculteit of opleiding nogal te verschillen. ‘Daarbij gaat het bijvoorbeeld om welke stappen je als onderwijsmedewerker moet nemen als je om persoonlijke redenen liever niet op de campus lesgeeft. We bespreken donderdagochtend met het college hoe de onzekerheid en frustratie bij medewerkers kan worden weggenomen.’

Mogen docenten er wel voor kiezen om thuis te werken?

Lastig te zeggen. Het moet in ieder geval in overleg. De VSNU schrijft voor dat ‘van de instelling wordt verwacht om met medewerkers en studenten die om gezondheidsredenen nog aarzeling of angst hebben om de anderhalve meter los te laten met maatwerk en vanuit gezond verstand en wederzijds respect tot passende oplossingen te komen.’

Maar alleen angst en zorgen zijn geen reden om online onderwijs te mogen geven, staat in een document dat personeelszaken op 30 augustus naar ‘leidinggevenden’ stuurde. ‘De universiteit gaat op een verantwoorde-

lijke manier open’, staat er. ‘In principe moet de werknemer naar de universiteit komen als de werkgever daarom vraagt.’

In een overleg kunnen zorgen worden weggenomen, maar ‘alleen er geen goed gevoel over hebben’ is niet voldoende reden om thuis te blijven werken. ‘Als een medewerker toch weigert te komen, kan dit in sommige gevallen geclassificeerd worden als werkweigering’.

De schrijvers van de eerder genoemde brandbrief zien liever dat docenten hier zelf meer zeggenschap over hebben: ‘Het gaat ons om de keuzevrijheid om een college niet fysiek te hoeven geven. Het is niet altijd duidelijk wat er wel en wat er niet mag, en dat verschilt ook per faculteit’, vertelt Elmer Veldkamp, universitair docent Koreastudies.

‘Bij Geesteswetenschappen is het onderwijs in principe *on campus*, dat staat in de handleiding die wij hebben gekregen. Je moet je best doen om colleges online te mogen geven. Dat moet veel makkelijker worden gemaakt. Het is echt niet zo dat het een grote chaos wordt, als docenten dat naar eigen inzicht invullen.’

Voor de rest van het personeel geldt precies het tegenovergestelde: in principe thuis werken, maar als je toch naar de universiteit wil komen, overleggen met je leidinggevende.

Zijn de tentamens online?

Tot 20 september in ieder geval wel. Daarna mogen er wel tentamens worden afgenomen in groepen die groter zijn dan 75 studenten, mits er anderhalve meter afstand kan worden gehouden. Dat is logistiek nog best een puzzel. De Rechtenfaculteit meldt bovendien dat sommige locaties niet beschikbaar zijn, zoals de Holiday Inn, omdat dat nu een vaccinatiecentrum is. Er wordt nog gezocht naar alternatieven.

Er was toch ook iets met ventilatie?

Zeker! Het RIVM heeft daar regels voor opgesteld, en de universiteit heeft in de zomer gezorgd dat alles op orde is. Het belangrijkste is dat er geen gerecyclede lucht door de gebouwen zweeft. Daar zorgt mechanische ventilatie meestal voor, maar er zijn ook plekken waar die niet komt. Dan heb je ‘natuurlijke ventilatie’ nodig, een mooi woord voor facilitaire medewerkers die ‘s ochtends alle ramen openzetten, en ‘s avonds weer dichtdoen. Het Pieter de la Court-gebouw heeft een paar lokalen die niet aan de regels voldoen, en die worden dus niet gebruikt.

Hoeveel studenten zijn er eigenlijk gevaccineerd?

Goede vraag. Als we het bestuur van Geesteswetenschappen moeten geloven, gaat het wel lekker met die vaccinaties, al is het beter dit percentage met een korrel zout te nemen.

De vicedecanen stuurden in augustus namelijk een document naar medewerkers, waarin ze stelden dat de vaccinatiegraad heel hoog is: ‘Volgens de laatste berichten van de GGD Leiden is de vaccinatiegraad onder studenten (inclusief buitenlandse studenten) hoog ten opzichte van de leeftijdsgroep (90% is ten minste een keer gevaccineerd).’

De GGD Hollands Midden meldt echter dat zij helemaal niet bijhouden hoeveel studenten er zijn gevaccineerd. Zij mogen daar volgens de wet namelijk niet naar vragen. ‘Het is het beeld dat studentenverenigingen, GGD’s etc. krijgen vanuit gesprekken. Er zijn tot nu toe geen officiële, wetenschappelijke onderzoeken, waar specifiek naar studenten is gekeken. Derhalve gebruiken we deze cijfers indicatief’, reageert vice-decaan Jeroen Touwen desgevraagd.

De GGD heeft over Leiden laten weten dat in de leeftijdsgroep 12 jaar en ouder ongeveer 72 procent minstens één keer is geprikt. Landelijk is 57 procent van de leeftijdsgroep 18-25 volledig gevaccineerd.

We moeten meer lucht krijgen (en geld)

Na een 'loodzware periode' blijft de Leidse universiteit druk zetten om meer budget te krijgen voor onderwijs. Dat verkondigde collegevoorzitter Annetje Ottow tijdens de opening van het academisch jaar.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN | FOTO MONIQUE SHAW

Er zijn wat minder stemmen om universiteitslied 'Io vivat' mee te zingen, tijdens de opening van het academisch jaar in de Pieterskerk. Net als in de collegezalen, mogen er maar 75 bezoekers aanwezig zijn. Ze zitten aan ronde tafeltjes, waar ze een shiitake-macaron uit het lunchpakketje kunnen wegspoelen met een glaasje chardonnay, terwijl het college van bestuur het jaar inluidt.

'Het is een feestelijke gebeurtenis', zegt collegevoorzitter Annetje Ottow. 'Maar het is een tijd waarin we te maken hebben met de nasleep van een pandemie, waarmee we al anderhalf jaar zijn geconfronteerd.'

'En dat is niet de enige ramp die zich momenteel voltrekt. Deze zomer werd bevestigd waar we al lang bang voor waren, dat we aan de vooravond staan van de onafwendbare gevolgen van de klimaatverandering, tenzij we met man en macht investeren om het tij te keren. Het IPCC-rapport liegt er niet om.'

'Ik had u dan ook graag een enthousiast verhaal verteld, maar wij kunnen onze ogen niet sluiten voor wat er gebeurt.'

De pandemie was bovendien 'een loodzware periode' voor studenten, zegt ze. Ook voor medewerkers was de werkdruk hoog. 'Dat blijft hoog op onze agenda staan. De druk die we op de politiek hebben gezet voor extra financiële aanslag is niet voor niets. We zullen de komende jaren meer lucht moeten krijgen. Door de enorme toename van studenten en beperktere ruimte voor onderzoek staat het hele systeem onder druk. Corona heeft die situatie alleen maar verslechterd.'

'Ik doe, op deze plaats en op dit moment, nogmaals een appel aan de politiek om structureel meer te investeren in onderwijs en onderzoek.'

'Niet alleen blijft Nederland internationaal achter, ook voor medewerkers en studenten is een must. Het is hoog tijd dat het niet meer wordt gezien als kostenpost, maar als een cruciale investering in onze jeugd, onze toekomst, en ons welzijn.'

'Zonder fundamenteel onderzoek, was er nu geen vaccin. Maar ook om onze klimaatproblemen het hoofd te bieden zullen er goed opgeleide mensen

nodig zijn. We kunnen er niet omheen.'

Tijdens de paneldiscussie vraagt student en discussieleider Ebrar Kaya wat Ottow vindt van de protesten die op hetzelfde moment in Utrecht plaatsvonden. 'Ik kan me voorstellen dat onze docenten nu de straat op gaan en hier aandacht voor vragen. Onze oproep is echt dat we meer nodig hebben uit Den Haag. Maar ook zelf kunnen we meer doen om die veilige omgeving te creëren en daar met zijn allen de schouders onder te zetten. Ik begrijp de zorgen die er zijn.'

De onderwijsprijs ging dit jaar naar universitair docent Ayo Adodekun van Leiden University College, die bij het horen van zijn naam zijn handen voor zijn gezicht sloeg, en de prijs zichtbaar ontroerd in ontvangst nam. 'Het was een enorme verrassing, want ik ben pas vorig jaar januari bij de universiteit gekomen.'

Na veel dankwoorden aan studenten, leidinggevend, vrienden en anderen, draagt hij de prijs op aan de andere docenten van de universiteit: 'Voor hun bijzondere werk tijdens deze pandemie. De prijs is ook voor hen.'

*Hey, hey, Van Engelshoven
(Ooh, aah)
I wanna know
(Oh, ooh)
Where did all the money go?*

Onder begeleiding van tromgeroffel zingen activisten van Casual Leiden een variant op de belegen hit 'Hey Baby' van DJ Ötzi. De wetenschappers staan maandagmiddag voor de Pieterskerk in Utrecht. Iets verderop scharrelt Joshua de Roos, vicevoorzitter van studentenvakbond LSVb. Verkleed als kaalgeplukte kip protesteert hij tegen het leenstelsel en de uitholling van universiteiten.

Belangrijk thema bij het protest zijn de grote hoeveelheden kortlopende contracten die universiteiten verstrekken. 'Medewerkers voelen zich uitgebuit en afgedankt', zegt Judith Naeff, universitair docent bij international studies. 'Dat moet je als college van bestuur toch niet willen?'

In de kerk staat volgens de actievoerders een van de schuldigen van de verschraling in het hoger onderwijs. Minister van Onderwijs Ingrid van Engelshoven geeft daar namelijk een speech bij de opening het academisch jaar van de Universiteit voor Humanistiek.

Buiten is de zogeheten 'Ware Opening'. Twee jaar geleden hield de minister haar toespraak in de Leidse Pieterskerk. Ook toen was er buiten een protest waarin een miljard werd geëist voor de universiteiten. Er is sindsdien helaas niets verbeterd, constateert Remco Breuker, hoogleraar Koreanistiek en verbonden aan protestbeweging WOInActie. 'Dit is dan wel een andere Pieterskerk, maar de problemen zijn niet aangepakt. Onze eisen zijn dezelfde.' Tegelijkertijd klinkt er tromgeroffel. Tientallen actievoerders schreeuwen 'Shame on you! Shame on you!'

Een paar uur eerder was Leiden Centraal het verzamelpunt. Elisa Da Vià, docent international studies, draagt twee protestborden en poogt tegelijkertijd te appen met collega's van Casual Leiden waarmee ze naar Utrecht gaat. 'Ik heb

op verschillende plekken in de wereld gewerkt', zegt Da Vià. 'Overall wordt personeel snel weggevoerd. Maar daar blijven we tegen vechten... Hé, daar zie ik een held.'

Ze wijst naar docent international studies Arnout van Ree. Hij won onlangs een rechtszaak tegen de universiteit over zijn contract en kreeg een vaste aanstelling. Van Ree draagt zijn dochter van tien maanden op de borst. Ze heeft een witte zonnebril op haar hoofd. 'Dit is haar tweede protest, ze was ook bij het Black Lives Matter in Leiden.' Hij is ondanks zijn juridische gevecht 'niet bitter' over de universiteit. 'Ik vind het een fijne werkgever, maar er kunnen dingen beter worden geregeld.'

'Die rechtszaak zie ik wel als een kentering', zegt Da Vià. 'Het biedt perspectief. Maar we gaan door met actie voeren zolang dat nodig is.' 'Misschien moet er wat anders gebeuren', zegt Nicole van Os, studietoelichting bij Geesteswetenschappen die zich bij het Da Vià voegt. 'De Ware Sluiting van de universiteit. Wamm!'

De medewerkers twijfelen erg over staken. Van Os: 'Er is veel loyaliteit richting studenten. Staf wil hen niet in de steek laten.' Da Vià: 'Studenten weten nu al niet meer waar ze terecht kunnen, want elke docent is haast meteen weer weg.' Ook universiteitsraadslid Timothy de Zeeuw, promovendus en docent bij international studies, sluit zich bij het groepje aan. 'Universiteiten zijn bang voor reorganisaties met veel ontslagen als er meer vaste contracten worden gegeven, maar een situatie met al deze kortlopende aanstellingen is nog erger.'

Eenmaal in Utrecht zien ze hoe Breuker het podium met een gouden troon bestijgt. Op een rood fluwelen kussentje staat een glazen stolp met daarin tien cent, bedoeld voor universiteiten die voor een dubbeltje op de eerste rang willen zitten. Er worden awards uitgereikt in categorieën als 'de meeste wegwerpdocenten' en 'het duurste college van bestuur'. Leiden eindigt hoog wat betreft het aantal kortlopende contracten maar valt niet in de prijzen.

Bij de uitreiking van de 'participatie-award' vel-

'Het systeem moet veranderen. Rechtvaardigheid is geen cosplay'

Rens Bod van WOinActie overhandigt in Utrecht de alternatieve onderwijsbegroting aan minister Van Engelshoven.

Misschien wordt het tijd voor de Ware Sluiting

Tijdens de Ware Opening van het academisch jaar demonstreerden docenten en studenten tegen de verschraling van het hoger onderwijs. 'Als er niets gebeurt dan gooien we de universiteiten dicht.'

DOOR VINCENT BONGERS | FOTO'S MICHIEL WIJNBERGH

len Tim de Winkel (Universiteit Utrecht) en Lotje Siffels (Radboud Nijmegen) van actiegroep o.7 harde oordelen. De Winkel: 'Er zijn veel runners-up: Pieter Duisenberg bijvoorbeeld, de voorzitter van universiteitenvereniging VSNU. Een nutteloos figuur. Schaf de vereniging trouwens maar af, want dit is ook hun schuld.' Over de minister: 'Failing upwards is nu niet meer mogelijk. Ze is onwetend en ongeïnteresseerd. Met haar praten heeft geen zin.' Ook de vakbonden krijgen kritiek. 'Die hebben in de meest recente cao-onderhandelingen niets gedaan voor medewerkers met kortlopende contracten. Dat voelt als verraad.' Uiteindelijk gaat de award naar allen die aanwezig zijn bij het protest.

'Deze kritiek is niet bedoeld als een roast', verduidelijkt Siffels. 'We vragen iedereen hier om het systeem echt te veranderen. Sociale rechtvaardigheid is geen cosplay. Retweets zijn niet voldoende.'

Sai Englert van Casual Leiden, docent aan het instituut voor regiostudies, doet een voorstel. 'De colleges willen praten over constructieve maatregelen. Laten we ze een kans geven, maar dan wel met een deadline. Dit semester moeten er concrete stappen worden genomen. Als dat niet gebeurt dan gooien we de universiteiten dicht.' Als eindelijk het cortège de kerk uitloopt, en Van Engelshoven in zicht is, begint Casual Leiden te zingen. 'Where has the money gone? I wanna know.' 'Ik hoorde jullie al eerder', reageert Van Engelshoven. Rens Bod, hoogleraar Digital Humanities aan de Universiteit van Amsterdam en verbonden aan WOinActie opent een koffer met daarin de Ware Onderwijsbegroting en rolt vellen met cijfers uit: de befaamde 1,1 miljard, het bedrag waarvan de minister eerder erkende dat het nodig is.

'Maar dat moet wachten op een nieuw kabinet', reageert ze nu. 'De bal ligt op de stip en ik hoop dat een nieuwe coalitie die in het doel tikt.' 'Geen woorden maar daden', antwoordt Bod. Englert is niet overtuigd. 'Het is wel goed dat ze hier is en ziet wat er allemaal misgaat. Maar het is niet genoeg.'

Mijn enige neiging is: doen wat ik interessant vind

Drie Leidse onderzoekers ontvangen de hoogste onderscheiding van wetenschapfinancier NWO. De Spinozapremie belooft elk jaar onderzoekers die uitmuntend fundamenteel onderzoek hebben verricht. De Stevinpremie is voor onderzoekers die met hun onderzoek grote maatschappelijke impact hebben.

DOOR MARK REID | FOTO NWO STUDIO OOSTRUM

Wat is voor u belangrijker: wetenschappelijke kennis opdoen of maatschappelijke verandering bewerkstelligen?

'Dat gaat hand in hand. Kennis om de kennis vind ik prachtig. Er is niks leukers om te leren van iemand die vier jaar onderzoek heeft gedaan naar het gebruik van de komma in een tekst. De kennis moet voorop staan, daar ben ik wetenschapper voor. Er zijn in mijn vakgebied nog heel veel dingen die we niet weten, omdat we daar geen onderzoekstraditie in hebben. Maar ik ben niet gemotiveerd om in tijdschriften te publiceren die alleen door vakgenoten gelezen worden. Kennis vergaren en benutten horen voor mij bij elkaar.'

Wat is zo'n leegte?

'In Nederland bestaat het beeld dat we niet doen aan seksisme en racisme. Dat is niet zo. We doen het best goed, maar er is absoluut ruimte voor meer bewustzijn en verandering. Ik denk dat dat zelfbeeld bij heeft gedragen aan het feit dat niemand zich geroepen voelde om onderzoek te doen. Inmiddels is de aandacht voor gender, cultuur en racisme enorm toegenomen. Ik heb ook wel een beetje geluk dat mijn onderzoekslijn valt in een tijd waarin daar aandacht voor is.'

Uw vakgebied is bij uitstek iets waar mensen sterke meningen over hebben. Hoe gaat u daar mee om?

'Het is soms lastig. Andere laureaten zullen niet zulke bergen reacties over zich heen krijgen. Ik zie vaak een tegenstelling tussen de ervaring van een individu, en wetenschappelijk onderzoek dat gaat over groepen en gemiddeldes. Het gebeurt in de collegezaal ook regelmatig dat iemand zegt: "U zegt dat meisjes dit, of jongens dat, maar bij mij is dat heel anders." Dat is een kwestie van geduldig uitleggen. Ik geef ook bijna altijd antwoord op mails die ik krijg, zelfs als de schrijvers boos zijn. Behalve als ze schelden, dan niet.'

Botsen uw eigen ideeën of idealen wel eens met uw onderzoeksresultaten?

'Van tevoren weet je niet wat eruit komt. We hadden een hypothese dat ouders jongens en meisjes verschillend behandelen, maar ontdekten dat dat op heel veel vlakken niet zo was. We vonden wel heel subtiele maar belangrijke verschillen in de manier waarop ouders over jongens en meisjes praten: net een andere woordkeuze bijvoorbeeld. Maar als je kijkt naar brede opvoedingsdimensies zijn de verschillen minimaal. En als mensen zeggen dat ik een agenda heb om aan te tonen dat er seksisme in de opvoeding is, dan wijs ik bijvoorbeeld naar mijn onderzoeken waar je dat op veel vlakken niet ziet.'

'We doen wél aan seksisme en racisme'

Judi Mesman is hoogleraar op het gebied van jeugd en diversiteit en won een Stevinpremie voor haar onderzoek naar de intergenerationele overdracht van sociale normen en gedragspatronen en haar inzet voor 'sociale rechtvaardigheid binnen en buiten haar vakgebied'.

‘Je hoeft niet door hoepels te springen’

Marc Koper is hoogleraar katalyse en oppervlaktechemie. Als elektrochemicus doet hij onderzoek naar de oppervlaktes van metalen elektrodes in chemische processen. Volgens de jury levert Koper ‘cruciale bijdragen aan het vergroenen van onze energievoorziening’.

Wat betekent de Spinozapremie voor u?

‘Het is een enorme eer: als Nederlandse wetenschapper is dit het hoogst haalbare. Het geeft een bepaalde vrijheid waarbij je niet door hoepels hoeft te springen. Als er een talentvol iemand langskomt, kan ik die makkelijk aannemen en lekker haar of zijn gang laten gaan. Voorheen kon je als hoogleraar een of twee promovendi uit de eerste geldstroom betalen. Ik denk dat veel wetenschappers daar behoefte aan hebben, maar tegenwoordig is dat lastig.’

Zijn er al nieuwe ideeën op komen borrelen?

‘Ja, die zijn er wel, maar of die zich gaan uitkristalliseren weet ik nog niet. Ik hoef het geld niet volgend jaar te hebben uitgegeven. Ik wil het grensgebied tussen de elektrochemie en de organische chemie opzoeken. Ooit ben ik fysisch chemicus geworden, misschien juist omdat ik de organische chemie niet zo leuk vond. Maar nu kom ik er achter dat het toch het hart van de scheikunde is. Ik vind het spannend om daar met mijn elektrochemie-achtergrond een steentje aan bij te dragen.’

Er is in uw vakgebied een grote vraag naar toepassingen, maar uw eigen werk is heel fundamenteel. Krijgt u nooit de neiging om toegepast onderzoek te doen?

‘De enige neiging die ik heb is: de kant op gaan die ik interessant vind. Ik wil dingen uitzoeken, in detail doorgronden. Waar het dan goed voor is, vind ik minder interessant. Het aardige van mijn vak is dat de toepassing vaak niet zo heel ver weg is. We werken veel

samen met het bedrijfsleven, maar altijd op voorwaarde dat er een interessante wetenschappelijke vraag is waarin ik me kan vastbijten. Dat leidt misschien niet altijd tot een oplossing van het praktische probleem, maar zorgt wel dat je er op een andere manier over gaat nadenken.’

Hoe kijkt u nu naar de toekomst?

‘Ik moet vooral denken aan het verleden. Ik ben zelf ooit in 1997 als wetenschapper begonnen in Eindhoven bij de groep van Rutger van Santen, die dat jaar de Spinozapremie won. Mijn allereerste promovendus werd betaald uit die premie. Ik denk nog steeds dat die promovendus, en zij was echt een goede, de grondslagen heeft gelegd voor het werk dat ik nu doe. Zoiets zou ik ook wel willen doen voor een volgende generatie.’

Wanneer hoorde u dat u had gewonnen?

‘Marcel Levi, de voorzitter van de NWO belde me twee maanden geleden. Ik dacht dat het over een commissie ging, maar hij begon me meteen te feliciteren. Ik wist niet dat het LUMC me had voorgedragen, dus de Spinozapremie kwam als een totale verrassing.’

U combineert in uw onderzoek grote populatiestudies met detailwerk in het lab. Hoe is dat ontstaan?

‘Ik wil weten hoe parasieten zoals wormen zo lang, soms wel tientallen jaren, in hun gastheer kunnen blijven en wat voor effect dat heeft op ons immuunsysteem. Daarvoor moet je in gebieden zijn waar parasieten vaak voorkomen. En je kan niet maar één persoon bestuderen, maar een hele populatie. Dan ga je kijken wat er in het afweersysteem gebeurt waardoor bepaalde vaccins in sommige arme landen in Afrika of Azië niet zo goed werken. Deels heeft dat te maken met wat parasieten doen, deels ligt het aan andere factoren zoals bacteriën of virussen. Ik ben immunoloog, dus ik wil dat helemaal tot in de diepte begrijpen, tot op celniveau. En dat doe je in het lab.’

Wat hoopt u te ontdekken?

‘Ik wil begrijpen hoe we de zwakke respons op vaccins in ruraal Afrika of Indonesië kunnen omkeren. Er is helaas geen makkelijk antwoord. Zelfs binnen een stad in Indonesië zie je verschillen. Als je arm bent, heb je een heel ander afweersysteem dan als je rijk bent. Arme mensen hebben meer contact met ziekteverwekkers en parasieten, dat verandert de respons op vaccins. We kunnen die verschillen alleen echt verklaren door in de immunologie te duiken.’

Gaat u het geld van de Spinozapremie daarvoor gebruiken?

‘Gedeeltelijk ja. Ik wil vooral graag jonge, talentvolle mensen aan mijn onderzoek verbinden. Samen met collega's heb ik het LUMC Global-project opgezet om meer internationale promovendi te binden. Ik ben trots dat in deze tijd dat iedereen naar binnen kijkt we juist aandacht geven aan internationalisering. En daar bedoel ik niet alleen samenwerking met de Harvards en Oxfords mee, maar ook de goede wetenschappers in de *global south*. Samen kun je zo veel bereiken en dat vind ik fantastisch.’

Arm en rijk verschillen ook in afweersysteem

Hoogleraar cellulaire immunologie Maria Yazdanbakhsh kreeg een Spinozapremie voor haar onderzoek naar de relatie tussen parasitaire infecties en het immuunsysteem.

‘You bloody fool’, vloekt de Australische eend

Hoogleraar diergedrag Carel ten Cate heeft opnames opgespoord van een Australische muskuseend die spraak kon imiteren. Op een fragment is te horen hoe de eend met een onvervalst Australische tongval ‘You bloody fool’ zegt.

DOOR MARK REID

De vondst is opmerkelijk: van eenden was nog niet bekend dat ze geluiden konden nadoen.

‘Ik was bezig met het schrijven van een artikel over vocaal leren bij vogels en kwam in een boek een referentie tegen waarin stond dat de Australische muskuseend spraak kan imiteren’, vertelt de bioloog. ‘Ik ben toen op zoek gegaan naar de bron en via-via uitgekomen bij een Australisch geluidsarchief dat opnames had van een muskuseend. De opname was al ruim dertig jaar oud, dus de eend zelf leefde niet meer, maar degene die de opname had gemaakt wel. Hij kon me nog wat verdere details vertellen en is co-auteur van het artikel over de vondst.’

Dat juist een eend menselijke spraak kon imiteren kwam voor Ten Cate als een verrassing.

Imiteren van geluiden is een zeldzame eigenschap, die tot nu toe alleen bekend was bij zangvogels, papegaaien en kolibries. In geen van de andere vogelordes is vocaal leren bekend, tot de (her)ontdekking van deze Australische muskuseend.

Ten Cate: ‘Eenden en ganzen hebben zich al vroeg in de evolutionaire geschiedenis van de andere vogels afgescheiden, ze hebben nog veel primitieve kenmerken. Ze zitten aan een van de onderste takken aan de vogelstamboom. Dat betekent dat ze deze eigenschap onafhankelijk van de andere pratende vogels hebben ontwikkeld.’

Eenden en ganzen worden al eeuwen door mensen gedomesticeerd en grootgebracht. Toch had niemand eerder gezien dat deze eend geluid na kan doen.

Ten Cate denkt dat er ook in andere, nog slecht onderzochte, vogelgroepen soorten zouden kunnen zijn met onontdekte talenten. Dat zou wel veel menskracht vergen. De meeste vogels die spraak imiteren zijn door mensen grootgebracht, en om op die manier alle soorten te onderzoeken zou lang duren. Ten Cate: ‘Ik hoop dat er naar aanleiding van de publiciteit rond deze ontdekking mensen naar voren komen met een vogel die ook spraak kan imiteren. Een meeuw met Leids accent? Wie weet.’

LEIDSCHES LAMME MEMES

Waarom we meer Louis van Gaals nodig hebben

Glorieuzer kon het academisch jaar niet beginnen. Maar liefst drie Leidse wetenschappers kregen vrijdag de hoogst mogelijke wetenschappelijke onderscheiding van het land. Maria Yazdanbakhsh, Marc Koper en Judi Mesman ontvangen ieder tweeënhalve miljoen euro, vrij te besteden aan wetenschap. Hier aan de gracht zeggen we dan: 'Vol!'

Maar terwijl de universitaire propagandamachines begonnen te ratelen, kon ik maar aan één iemand denken.

Louis van Gaal.

Dezelfde dag verklapte Rianne Letschert, de rector van Maastricht, in de *Volkskrant* waarom ze uitgerokend bij zo'n bekroning (toen ze een prestigieuze Vidi-beurs won) afknapte op de academie. 'Voor de buitenwereld was ik opeens de godin van de wetenschap, wat nergens op slaat. Natuurlijk was ik trots, maar ik had die beurs niet alleen binnengehaald. We hebben als universiteiten het systeem zo ingericht dat we individueel gedrag belonen en teamgedrag niet.'

FLITS!

Daar was hij weer, op de binnenkant van mijn netvlies. Louis van Gaal.

Dat het systeem niet deugt, is allang bekend. Onder de top van de academische Olympus gaat een ijsberg van leed schuil. Universiteiten zijn uitgegroeid tot perverse prikkelparadijzen die steeds meer studenten moeten lokken én over de eindstreep trekken. Docenten die zich al te pletter werken, moeten ook nog beurzen binnenharken en als een malle publiceren.

Dat leidt tot excessen. Onder aan de pikorde sukkelen draaideurdocenten als lopendebandwerkers van het ene naar het andere contract. Boven op de apenrots dreigt juist grootheidswaan: daar gaan sommige geleerden zó in hun eigen genialiteit geloven dat ze een schrikbewind voeren en veranderen in terrorprofs.

Ook toppers ontkomen daar niet aan. Judi Mesman belandde zelf in zo'n 'slangenkuil', zei ze eerder in *Mare*. Aan de Haagse faculteit werd jarenlang gepest. Bij het Leiden Institute for Area Studies heerste een angstcultuur. Een frauderende psycholoog zette promovendi dermate onder druk dat die 'met pijn in de maag naar hun werk gingen'. Het meest recente dieptepunt is de implosie van het Mathematisch Instituut. Door verziekte verhoudingen viel 'een van de beste groepen in Europa' (aldus kenners) uiteen. Bijna iedereen vertrok, zo ook statisticus Aad van der Vaart, die in 2015 namens Leiden een Spinozapremie won en nu de rest van dat prijzengeld in Delft mag opmaken. Dit keer zwegen de propagandamachines. Verantwoordelijken weigerden wederhoor.

'In het begin verwachtte ik in mijn naïviteit dat zo'n leidinggevende met de kritiek aan de slag zou gaan', zei Letschert in de *Volkskrant* over de pijnlijke confrontaties die ze aanging met 'narcistische bokito's'. Toen die geen 'vermogen tot zelfreflectie' bleken te hebben 'kwam er een punt waarop je afscheid moet nemen van elkaar.'

Die daadkracht is moedig maar jammer genoeg ook zeldzaam.

Vaak wordt er niet, nauwelijks of te laat opgetreden. Toch is het te simpel om alleen de boosdoeners en bange bestuurders de schuld te geven. Daarvoor is het probleem te diep verankerd in de academische hiërarchie. Daar wordt namelijk van aanstormende genieën verwacht dat ze zich eerst jarenlang monomaan toeleggen op hun eigen kleine niche en al het andere wegcijferen. En dan, als ze *ein-de-lijk* hoogleraar zijn, mogen ze zich plotseling ontpoppen tot empathische manager en begripvol een vakgroep/instituut/faculteit bestieren. Het is eigenlijk een wonder dat het niet veel vaker fout gaat.

Is er een oplossing? Jazeker.

Louis van Gaal.

Toegegeven: óók hem kun je met gemak 'narcistische bokito' noemen. Maar toch lopen al zijn onderdanen met hem weg, inclusief zelfzuchtige primadonna's. Overall en telkens weer weet hij van een uit los zand bestaande bende een (h)echt team te smeden, waarin zelfs onuitstaanbare ego's zich gewillig voegen in een ondergeschikte rol ten dienste van het collectief.

Het geheim? Louis van Gaal was een buitengewoon matige voetballer. Hij zal nooit de illusie hebben zijn sterspelers te kunnen overtroeven. Hij hoeft uitsluitend een strijdplan te bedenken en te zorgen voor optimale omstandigheden. Precies zo zouden universiteiten wetenschappers moeten laten wetenschappen en bestuurders laten besturen.

We hebben meer Louis van Gaals nodig.

maar

De Leidse studentenverenigingen zijn ongekend populair en zoeken naar alternatieven zodat de eerstejaars elkaar buiten, of op afstand kunnen leren kennen. 'De rest van de camping stond op om de stoet studenten te bekijken.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK
EN PIM BAKX
FOTO TACO VAN DER EB

Geen sociëteit,

Zittend borrelen in etappes

‘Het is niet de dampende, rumoerige Zwanaenzaal die zo stampvol staat als normaal’, zegt Njord-voorzitter Gerritsen, maar de eerste borrels op Njord hebben wel al plaatsgevonden. ‘We zitten nu aan tafels op 1.5 meter afstand.’ Voorlopig zijn alleen eerstejaars welkom. ‘We verdelen het over dinsdag en donderdag, in vier shifts van 70 personen.’

Ook Augustinus borrelt in etappes. ‘We kunnen ongeveer honderd leden kwijt, verdeeld over drie ruimtes’, zegt Geerts. ‘Vooralsnog is het zittend op banken aan tafels. Ook hanteren we nog steeds vaste looproutes wordt iedereen bij binnenkomst gevraagd handen te ontsmetten.’ Om het gebrek enigszins op te vangen wordt een online pubquiz en een sportdag georganiseerd. ‘We kunnen maximaal 70 studenten kwijt als we alle ruimtes zouden benutten’, zegt SSR-voorzitter Casado Yanci. SSR gaat verder een dagje rollerskaten en houdt een cocktailworkshop.

Catena laat de eerstejaars in groepjes kennismaken. ‘De komende weken is er nog yoga in het park, een likeurtjesavond en zijn er Mario Kart- en Super Smash Bros-toernooien’, vertelt Förrer.

Hoe het er de komende tijd op Quintus uit gaat zien, weet Bosman nog niet. Voor de ‘VAP’, de periode waarin de eerstejaars dispuuten leren kennen, moeten ‘alle dispuuten een plan voorleggen waaruit blijkt hoe ze anderhalve meter kunnen waarborgen’.

Nieuwe SSR-leden doen een kennismakingsspel bij het Flanorpad.

een tentje

‘We hadden buitengewoon veel aanmeldingen’, zegt aankomend Augustinusvoorzitter Wouter Geerts. Van de 1100 gegadigden (100 meer dan vorig jaar) was er maar plaats voor 400. Anders dan voorheen, en anders dan de meeste andere verenigingen, werd er op verschillende momenten geloot. ‘Dat vonden we eerlijker’, legt Geerts uit. ‘Als je op de dinsdag van de El Cid nog een rondleiding wil, moet er nog wel plek zijn.’

Jurian Calis van de Plaatselijke Kamer van Verenigingen (PKvV) bevestigt de toegenomen populariteit. Volgens hem is het aantal Leidse eerstejaars dat zich bij een vereniging heeft aangesloten met 11 procent gestegen ten opzichte van vorig jaar, van 2534 naar 2812.

Van de 850 aanmeldingen nam Minerva wederom zeshonderd nieuwe leden aan. ‘Vorig jaar waren het er ruim duizend maar toen kon je online inschrijven in plaats van alleen fysiek. Dan moet je lang in de rij staan’, zegt voorzitter Cato Colenbrander. Een ander verschil is dat er vorig jaar geen traditionele KMT was en dit jaar wel wordt ontgroend. ‘Misschien is dat voor studenten spannend.’

Ook Quintus haalde de ledenstop van 325 makkelijk. ‘We hadden extra laptops nodig om de druk-

te bij te houden’, zegt aankomend voorzitter Jesse Bosman. ‘Een deel van de inschrijvers ging daarom naar huis om er nog meer op te halen.’ Ook SSR heeft met 230 nieuwkomers nog ruim honderd studenten op de wachtlijst staan. Catena telt tot nu toe 139 nieuwe inschrijvingen, maar daar kan iedereen het hele jaar door lid worden. Roeivereniging Njord schreef dankzij 280 inschrijvingen geschiedenis, aldus aankomend Njord-voorzitter Floris Gerritsen: ‘Voor het eerst in 147 jaar is de grens van duizend leden in totaal overschreden.’

Eenmaal ingeschreven breekt een periode van kennismaken aan: niet alleen met elkaar, maar ook met de geschiedenis, gebruiken en liederen van de vereniging. Bij Minerva leek de kennismakingstijd dit jaar behoorlijk op de traditionele versie, zegt Colenbrander. ‘We mochten best veel, maar moesten wel alles buiten doen. Dan hoef je niet die anderhalve meter afstand te houden.’

Bij een boer, in de weilanden van Hazerswoude-Rijndijk leerden eerstejaars de geschiedenis van de vereniging, onze liederen en tradities. Activiteiten in de sociëteit en ledenhuizen mochten niet doorgaan. Overnachten op het kampterrein

zat er vanwege de coronaregels niet in. De aspirant-leden fietsten daarom elke avond naar Leiden om te overnachten in de ledenhuizen. ‘Daar kregen ze een eigen douche en toilet’, aldus Colenbrander. ‘En zo leerden ze de huizen alsnog een beetje kennen.’

De aspirant-leden van Njord verbleven overdag in een voetbalstadion, ‘omdat zij een doorlopende evenementvergunning hebben’, legt Gerritsen uit. ‘Maar omdat overnachten er niet was toegestaan, liepen de eerstejaars ’s ochtend en ’s avonds naar een camping anderhalf uur verderop, waar ze allemaal in hun eigen eenpersoonstentje sliepen. De andere campinggasten vonden dat alleen maar mooi, die stonden zelfs vroeg op om naar de stoet te kijken.’

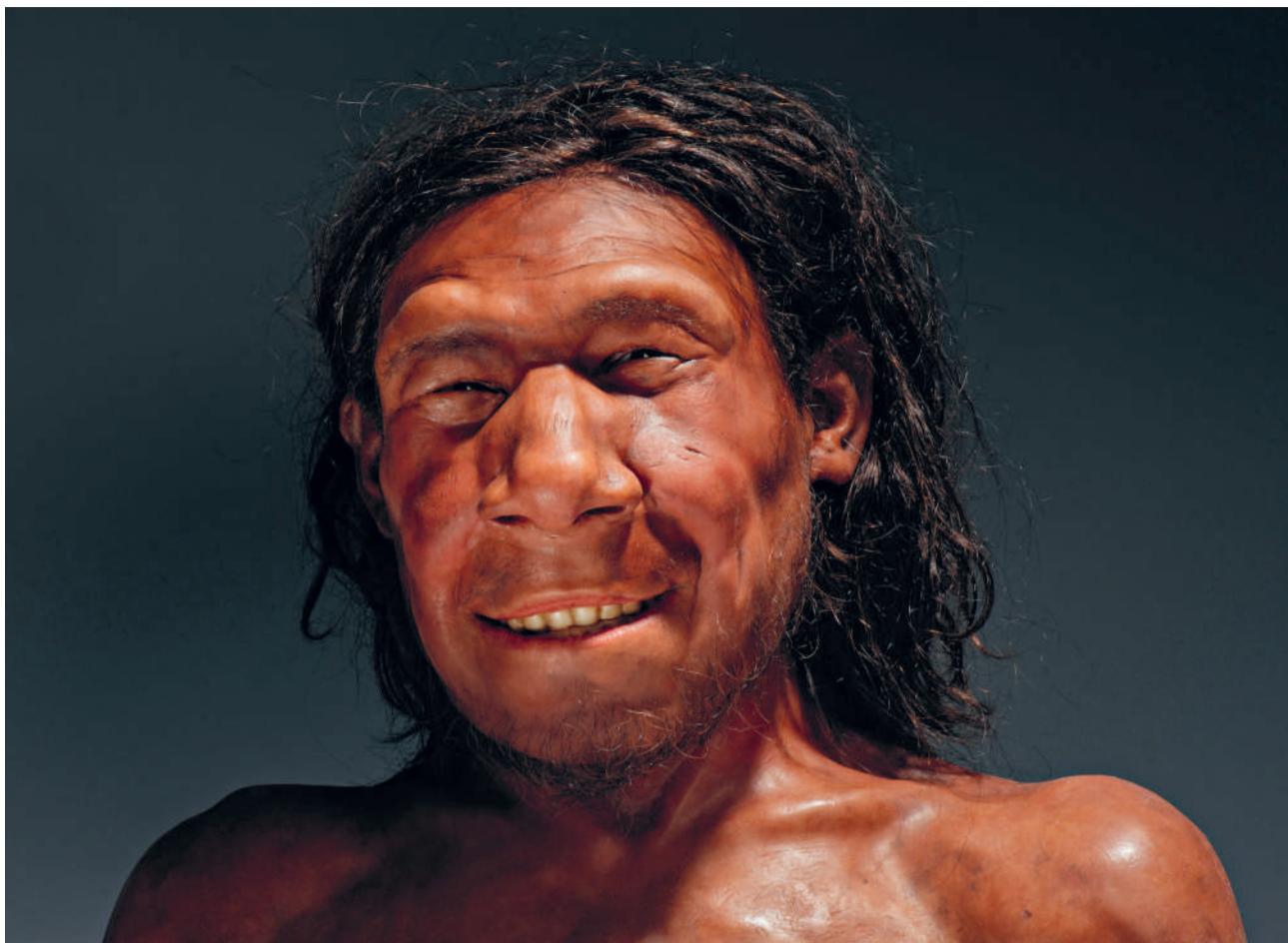
De KMT van Augustinus was op een buitenlocatie in Leidschendam. De nieuwe Augustijnen sliepen thuis, of, als ze geen kamer hadden, bij een ander aspirant-lid. Quintus bivakkeerde eerst op scoutingterrein in Leiderdorp. Voor de tweede week was een schaatshal geboekt. ‘Totdat we erachter kwamen het een buitenlocatie moest zijn. Toen hebben we met de gemeente last-minute geregeld dat we konden uitwijken naar het terrein van voetbalclub Leidsche Boys’, vertelt

Bosman. ‘In de werkweek hebben de aspirant-leden onder meer gewandeld met ouderen, tuintjes opgeknapt, afval geprikt en gecollecteerd voor het spierfonds.’

Bij SSR ging de werkweek - afval prikken op Lowlands - net als vorig jaar niet door. Ook de traditionele kampweek moest op de schop. ‘Normaal zitten we elk jaar in Drenthe op een groot terrein in een groot huis waar alle eerstejaars slapen. De ouderejaars slapen in tenten eromheen’, vertelt aankomend voorzitter Sophie Casado Yanci. Om dat enigszins te ondervangen was er een dispuutspel in de parken buiten de singels. Op een veld van de Leidse voetbalvereniging Docos werd een verkorte versie van de kampweek gehouden, in twee shifts.

Voor Catena verliep het allemaal wat minder soepel: het eerstejaarskamp moest worden afgeblazen omdat het bestuur er niet uitkwam met de gemeente, vertelt aankomend voorzitter Marilein Förrer. Om de teleurstelling te boven te komen was er het ‘huiliehuilie-themacafé’. ‘Dat is een terugkerende themaborrel voor leden die ergens verdrietig over zijn.’ Maar er gloort hoop. ‘In oktober vindt het volgende kamp weer plaats.’

Aangenaam: Krijn, Neanderthaler

In Leiden is deze week het gezicht van 'Krijn' gepresenteerd, Nederlands eerste Neanderthaler. Met behulp van één fossiele wenkbrauwboog die twintig jaar geleden werd opgezogen door een schelpenzuiger aan de Zeeuwse kust, is het gezicht van de meer dan 50.000 jaar oude Neanderthaler tot leven gebracht. Paleo-artiesten, de gebroeders Alfons en Adrie Kennis werden door het Rijksmuseum van Oudheden ingeschakeld om Krijn een wetenschappelijk verantwoord gezicht te geven. Kenmerkend aan de reconstructie is de bult boven Krijns rechteroog. Dat bleek een kleine onschuldige tumor te zijn, een aandoening die niet eerder bij een Neanderthaler is vastgesteld.

Krijn is tot en met 31 oktober 2021 te bewonderen in het Rijksmuseum van Oudheden in de tentoonstelling Doggerland, gelijknamig aan het prehistorische gebied voor de Nederlandse kust waar Krijn opgroeide.

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Facebook Leids Universitair Weekblad Mare
Twitter @weekbladmare
Instagram @weekbladmare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 10.000

Hoofredactie: Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie: Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman
a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl

Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mark Reid
m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers
s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Pim Bakx (stagiair)
pimfbakx@gmail.com

Medewerkers: Vera Arntzen | Remco Breuker | Omar Ghaly | Maia de Quay | Olaf Leeuwis

Fotografie: Taco van der Eb | Marc de Haan

Illustraties: Bas van der Schot | Bandirah | Silas.nl

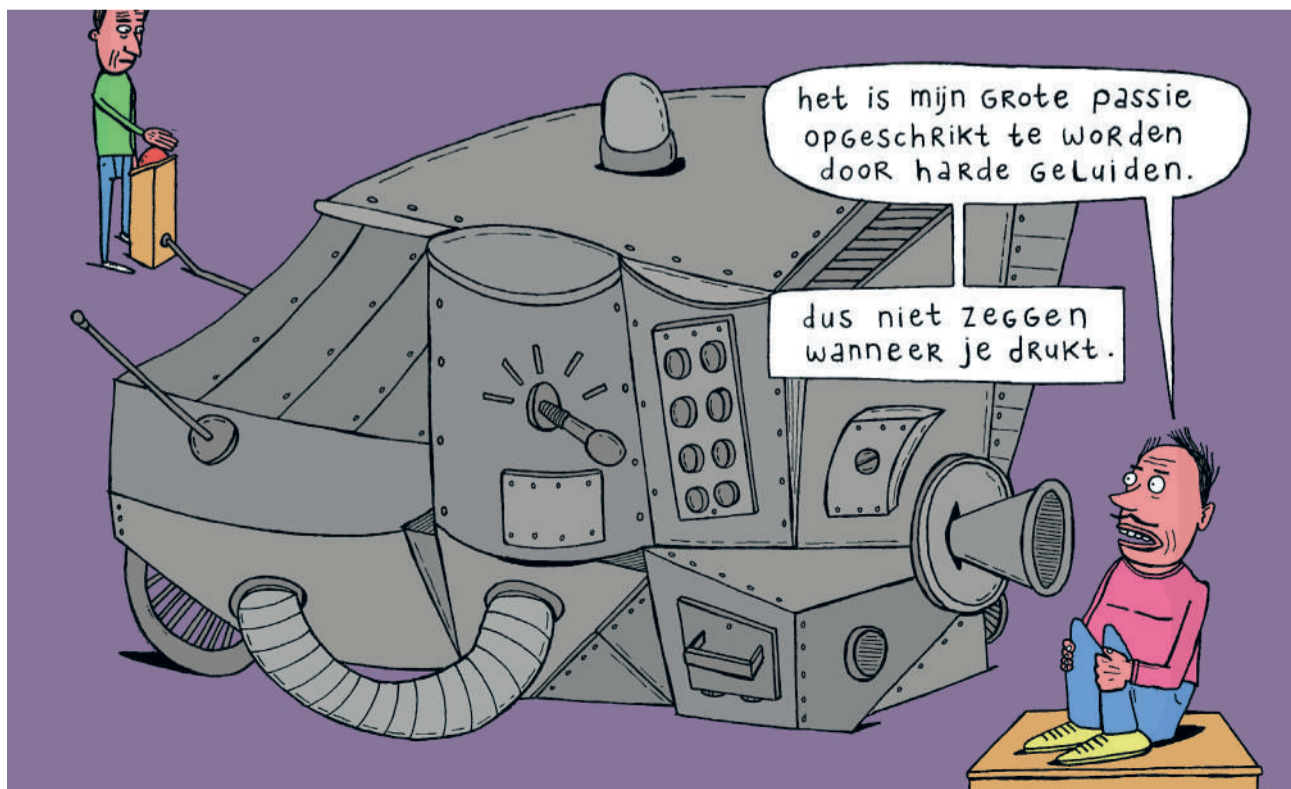
Art direction en vormgeving:
marcel van den berg, joostmarcellis.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk

Advertenties: Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort,
Telefoon 023 - 571 47 45
E-mail sales@bureauvanvliet.com
<https://bureauvanvliet.com/advertentie/Weekblad>

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit (voorzitter) | Frank Israel (vice-voorzitter) | Alexander Pleijter (secretaris) | Marije van den Berg | Marijke van Broekhoven | Willem van der Does | Annemarie Drahmman | Nour Eldin Emara | Dion Latten | Zoë van Litsenburg | Roel van Niekerk | Frank Rensen | Marten Jesse Pot | Hermelijn Smits

BANDIRAH

Cynthia had

Fotograaf en UB-medewerker Cynthia van der Brugge had een enorm goed oog voor lijnen, vormen en kleuren. Na haar dood hebben vrienden en collega's een expositie van haar werk samengesteld.

DOOR SASKIA VAN BERGEN EN MAARTJE VAN DEN HEUVEL

het vaak goed gezien

Om een gestolen foto terug te krijgen werd een valstrik bedacht

Op 23 mei 2021 is Cynthia van der Brugge op 49-jarige leeftijd overleden. Cynthia heeft bijna 25 jaar bij de universiteitsbibliotheek gewerkt en was een bekende verschijning op de campus. Niet alleen door haar kleurrijke jurken, tikkende hakken en haar uitbundige lach. Iedereen die haar heeft gekend herinnert zich dat ze zoveel persoonlijke aandacht had voor haar collega's en dat ze zo goed kon luisteren en met je meedenken. Het hele leven van Cynthia was verweven met de universiteit. Ze is naar Leiden verhuisd toen ze Duits ging studeren en heeft de stad nooit meer verlaten.

Na haar overlijden ontstond bij haar vrienden en collega's al snel het idee om haar te eren met een tentoonstelling. Dat ze een goede amateurfotograaf was, dat was bekend, want ze vertelde iedereen vol vuur over haar projecten en deelde de resultaten via haar eigen website en Facebookpagina.

Ze heeft geëxperimenteerd met allerlei genres binnen de fotografie en dat is terug te zien op de tentoonstelling. In haar beginjaren deed ze veel modelfotografie, waarbij ze altijd probeerde om via haar beelden een verhaal op te roepen. Zo heeft ze een mooie serie gemaakt over de belevenissen van een vrouwelijke engel. Ook fotografeerde ze straatbeelden, op vakantie en tijdens uitjes met de Leidse Amateur Fotografen Vereniging. En een aantal jaren heeft ze zich beziggehouden met *urban exploring* (urbex), het bezoeken en fotograferen van verlaten gebouwen. Tijdens avontuurlijke trips klom ze door ramen, baande zich een weg door spinnenwebben en moest ze zich weleens verstoppen om niet gepakt te worden door politie.

Sommige foto's wist ze verwantschap met de schilderkunst mee te geven, zoals lichten die we kennen van Van Ruisdael of Aelbert Cuyp of juist abstract-expressionistische 'platte' composities met rechthoeken in het beeldvlak.

Ze had een enorm goed oog voor lijnen, vormen en kleuren. Vaak denk je als je een foto van haar bekijkt: dat heb je goed gezien. De foto *Zee tongen* maakte ze bijvoorbeeld in 2016 tijdens een vakantie in Etretat, Frankrijk. Vanaf het bekende uitzicht-

punt bij het kerkje fotografeerde ze echter niet zoals de meesten de rotsbogen in de verte, maar zag juist beneden haar hoe de golven de opvallende vorm kregen van likkende tongen. En ook niet onbelangrijk: minstens zoveel tijd als aan het fotograferen besteedde ze aan de nabewerking. Ze ging net zo lang door totdat het resultaat exact was zoals ze van tevoren had bedacht.

In haar spiegel fotografie kwam dat allemaal samen. Het zijn prachtige sfeervolle beelden, zorgvuldig gecomponeerd. Hoewel er geen figuur op is te zien, zijn ze toch verhalend. Het verbaast dan ook niet dat ze de afgelopen jaren diverse prijzen wist binnen te slepen. Ook zijn diverse werken van haar verkocht aan liefhebbers van bijzondere foto's.

Aan het werk *Zicht op Woubrugge* is een spannend verhaal verbonden, dat ze altijd vol smaak vertelde. Tijdens een tentoonstelling in de openbare bibliotheek in Leiden werd de foto namelijk gestolen. De dader bood deze een paar maanden later te koop aan via Facebook. Met hulp van de politie werd een valstrik gespannen. Cynthia moest zich als potentiële koper melden bij het huis van de dief. Terwijl ze aanbelde, zaten de agenten in de bosjes te wachten en na de confrontatie wisten ze de dader in de kraag te grijpen.

Een paar maanden voor haar dood is *The light on the other side* nog geselecteerd voor een cd-hoes van een klassiek ensemble uit Leipzig, nota bene haar lievelingsstad. Op dit werk was ze enorm trots en het moest dan ook zeker voor haar rouwkaart worden gebruikt.

CYNTHIA VAN DER BRUGGE (25 oktober 1971 – 23 mei 2021)

Opbrengst voor het hospice

De tentoonstelling is tijdens de maanden september en oktober te bezoeken in de galerie van het KOG. Indien bezoekers belangstelling hebben om een foto aan te schaffen, kunnen ze contact opnemen met Saskia van Bergen (w.van.bergen@library.leidenuniv.nl) of Wim van Oordt (wimmes1970@hotmail.com).

Een vergoeding in de vorm van een donatie aan Hospice Issoria, waar Cynthia de laatste maanden van haar leven liefdevol is verzorgd, wordt enorm op prijs gesteld. We hopen dat over twee maanden alle foto's worden opgehaald door liefhebbers en dat we een leuk bedrag bij Issoria mogen langsbrengen.

Openingstijden KOG Galerie, Steenschuur 25:
maandag-donderdag: 07:30-22.30. Vrijdag:
07:30-20:00. Weekend: 11:00-17:00

‘Ik woon hier sinds dag één van de lockdown’

DOOR PIM BAKX | FOTO TACO VAN DER EB

Huis: Huize Yggdrasil
Adres: Groenhovenstraat
Grootte: 18m²
Kost: 360 euro
Huisgenoten: 16

Hoelang woon je hier al?

‘Ongeveer anderhalf jaar. Ik ben hier precies op dag één van de lockdown komen wonen. Carnaval was het laatste feestje voordat alles op slot ging. We zijn met mijn jaar in onze Atalanta-broeken (Quintus- dispuut, red.) en disco-longsleeves naar Breda gegaan. De twee Brabanders uit mijn jaar waren jammer genoeg nog te brak van de avond ervoor om mee te gaan. Kort daarna, toen Nederland in lockdown

ging, heb ik zo snel mogelijk met mijn ouders al mijn spullen van Amsterdam naar Leiden versleept.

‘Het is wel gek dat ik het huis nog nooit onder normale omstandigheden heb meegemaakt. In het begin was iedereen veel thuis en werd er elke avond samen gegeten. Dat werd de laatste maanden rustiger. Met de start van het nieuwe studiejaar zijn alle zestien weer bij het huiseten op dinsdag.’

Er zwerven hier en daar nog verstrooide noedelverpakkingen rond met ‘kimchi’ erop.

‘Toen ik bij mijn ouders woonde at ik al veel noedels, maar eenmaal op kamers werd het tijd om te experimen-

teren met verschillende smaken. Deze kimchi-smaak is de beste by far, je kunt ze kopen bij de Appie of de toko.’

Waarom staat er een Bavaria-pitcher naast je bed?

‘Die zat in het Quintus huizenpakket, samen met een drankspelletjesboek, twee mokken, viltjes, plastic bekertjes en een biersnorkel. Ik had ’s nachts veel dorst... dus heb toen die pitcher maar mee naar boven genomen. Ik moet hem nog terugzetten in de fusie.’

Hoe kom je aan die uitgebreide cocktailset?

‘Die heb ik van mijn oma gekregen. Mijn favoriete cocktail is de rum cooler, met gepureerde banaan, witte rum, ananassap, limoen en ijs.’

Je hebt ook een Wii én een Switch, wat zijn je favoriete spellen?

‘Ik speel nu vaak dat Japanse spelletje dat je vroeger ook op de DS had, hoe heet die nou... Dr Kawashima’s Brain Training! Ik heb natuurlijk ook de klassiekers zoals Pokémon, Super Mario Bros en Mario Kart, maar mijn favoriete spel is The Legend of Zelda: Link’s Awakening.

‘In de fusie hebben we ook een Wii, waar we in coronatijd fanatiek op speelden, voornamelijk Mario Kart “don’t drink and drive”. Voor het einde van de race moet je een biertje op hebben, maar je mag alleen drinken als je niet rijdt. In de praktijk adt iedereen het dus meteen nadat er is afgeteld, vlak voordat je begint met gassen.’

COLUMN | OMAR GHALY

Kijk rond en word verliefd

Het is september en de jaarlijkse influx van nieuwe gezichten in het Leidsche is begonnen. Schoorvoetend doet het academische jaar haar intrede. Bij het ter perse gaan van deze krant zal de jongste lichter studenten herstellende zijn van KMT’s, de eerste colleges gevolgd hebben en misschien zelfs al in touw zijn met het decoreren van een nieuwe kamer.

Aan deze studenten wil ik graag deze *Mare*-column richten – mijn eerste op papier. Jullie storten jezelf in een nieuwe wereld. Laverend tussen vereniging, huis en hopelijk ook studie, komt er

een wervelwind aan indrukken op jullie af. Als ik jullie iets van wijsheid mag meegeven; heb oog voor het decor waarin jullie bruisende studentenleven zich zal gaan afspelen. Kijk als je door Leiden loopt goed uit je ogen. Onze stad is een parel met een dichtheid van monumenten per vierkante meter waar maar weinig steden aan kunnen tippen. Wandel door de stad met een open blik tot je ieder steegje en ieder huis kunt dromen.

Wanneer je het gevoel krijgt alles gezien te hebben, loop dan langzamer. Na vier jaar ontdek ik nog steeds details die mij daarvoor altijd ontscoten. Zoals de gezichten in de muren van het oude V&D/Hudson’s Bay/Action-pand aan de Aalmarkt. Meer verklap ik niet, het is beter ze zelf te vinden.

Heb ook oog voor de verworpenen der aarde. Kijk met een vleugje mededogen naar de huissjaarzen die puffend, hijgend en leurend aan een eeuwige peuk rolkarren met huispils achter zich aan slepen. Zie de mensen die, gekleed in de meest bespottelijke outfits, tegen wil en dank toch maar zijn meegegaan

naar een datediner waar ze bij aankomst al snel ontdekten dat de gehoopte klik achterwege zou blijven.

Geef je over aan je eigen nieuwsgierigheid. Loop op een willekeurige dag een van onze musea binnen, ga op zoek naar gedenkstenen van illustere stadsgenoten, verdiep je in de muurgedichten die verspreid door de stad te vinden zijn. Loop een hofje binnen met geen andere reden dan dat je wil weten hoe het erbij ligt. Zie ook hoe alles verandert met de seizoenen. Hoe in zomeravonden de stad overspoeld wordt met een gouden gloed, hoe de herfst de straten begraaft onder een geelrode deken van bladeren. Met een beetje geluk zie je zelfs Leiden in het sprookjesachtig wit van sneeuw. Hoe het weer ook mag zijn, prijs je gelukkig dat je in een stad woont waar de terrassen altijd goed gevuld zijn.

Simpel gezegd moet je verliefd worden op de plek waar je een paar jaar neerstrijkt. En op de onvermijdelijke dag dat je, na een lange en productieve studententijd, verhuist naar Den Haag of Amsterdam omdat *het* daar wel gebeurt en hier niet, vertrek dan met een beetje weemoed.

OMAR GHALY is student Egyptologie

‘Als je denkt alles te hebben gezien, loop dan langzamer’